

Mai vei Elder James J. Hamula
Ena Vitusagavulu

Na Sakaramede kei na Veisorovaki

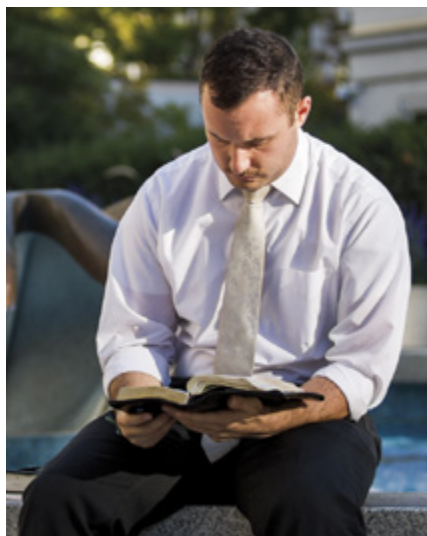
Na cakacaka vakalotu ni sakaramede sa gadrevi me ka tabu sara ka vakalou kivei keda yadua.

Ena yakavi ni bera o Kecisemani kei Kalivari, a vakasoqoni ira vata mai na Nona iApositolo o Jisu, ena iotioti ni gauna ni sokalou. A yaco oqo ena nona taba vale e cake e dua na tisaipeli mai Jerusalemi, ka sa gauna tiko ni Lakosivia.¹

Sa tu e matadra na magiti vakavanua ni Lakosivia, oka kina na lami cabori, waini, kei na madrai sega ni vakaleveni, ivakatakilakila ni vakabulai e liu o Isireli mai na bobula kei na mate² kei na veivakabulai ni mataka me na qai kilai.³ Ni sa vakarau cava na kana magiti a taura na madrai o Jisu, lotutaka ka dovia,⁴ ka solia vei iratou Nona iApositolo, ka kaya, “Taura, kania.”⁵ “Oqo na yagoqu sa soli ena vukumudou: dou cakava oqo mo dou vakananumi au kina.”⁶ Sa vaka talega kina, a taura o Koya na bilo waini, a lotutaka, ka solia wavoki vei ira e voliti Koya, ka kaya: “A bilo oqo na veiyalayalati vou ena noqu dra,”⁷ “sa liviraki . . . me bokoci na ivalavala ca.”⁸ “Dou cakava oqo mo dou vakananumi au kina.”⁹

Ena ivakarau rawarawa ka bibi vakaoqo, a tauyavutaka kina o Jisu e dua na cakacaka tabu vou me baleti ira na tamata veiyalayalati ni Kalou.

Sa sega tale ni gadrevi me vakadavei na dra ni manumanu se vakamai na lewe ni manumanu ena vuku ni kena sa tadu mai e dua na solibula veivu-eti nei Karisito sa vakarau gole tiko mai.¹⁰ Ia, na ivakatakilakila ni yago sa dovi kei na dra sa liviraki i Karisito sa yaco oti mai ena tauri ka laukana me ivakananumi ni Nona solibula veivu-eti.¹¹ Na vakaitavi ena cakacaka tabu vou oqo ena vakaraitaka tiko ki na tamata kecega ni sa ciqomi vakalou ko Jisu ni sa Karisito yalataki kei

na gagadre ni yalo taucoko me muri Koya ka maroroya na Nona ivakaro. Kivei ira era na cakava era na vakaraitaka ka bulataka na nodra bula, ka na “lakosiviti ira” na mate vakayalo, ka vakadeitaki na bula tawamudu.

Ena vica na auwa kei na siga e tarava, a curu o Jisu ki Kecisemani, kau yani ki Kalivari, ka tucake qaqa mai na ibulubulu ni kai Arimacea. Ni oti nona biuti ira, era a gole vata mai na tisaipeli yalodina i Jisu mai Jerusalemi ena imatai ni siga ni macawa mera “dovi madrai,”¹² ka ra “qarava matua.”¹³ E dina, era a cakava sega walega mera vakananuma kina na nodra Turaga sa mai biuti ira ia mera vakavinavinakataka talega ka vakabauta Nona Veivu-eti totoka baleti ira.

A laurai ni gauna a sikovi ira nona tisaipeli o Jisu mai Merika, a qarava talega na o Koya na sakaramede vei ira.¹⁴ Ni sa cakava, a kaya: “Ia mo dou vakayacora e na kena icakacaka au sa kitaka,”¹⁵ ka “me ivakadinadina vei Tamaqu ni dou na daunanumi au tikoga.”¹⁶ Vakakina, ni sa tekivu na Veivakalesui mai, a tauyavutaka na Turaga na cakacaka tabu ni sakaramede, ka solia vei keda na ivakaro a solia talega vei ira Nona tisaiplei taumada.¹⁷

Na cakacaka tabu ni sakaramede sa vakatokai tiko me “sa ka tabu ka rokovi sara, mai na veisoqoni kece vaka-Lotu.”¹⁸ Sa gadrevi me sa ka tabu sara kivei keda ka vakalou kivei keda yadua. A vakayacora Vakai Koya o Jisu Karisito na cakacaka tabu me vakavotui vei keda na ka a cakava o Koya meda vu-eti kina ka vulica na sala meda soli keda kina Nona Veivu-eti ka yaco sara meda laki bula vata tale kei na Kalou.

Ena madrai sa dovi ka tikici, eda sa vakaraitaka ni da sa nanuma na yagoi Jisu Karisito—na yago a warulaki ena mosi, rarawa, kei na veimataqali veivakatovolei,¹⁹ na yago a colata na vutugu me bunotaka mai na dra,²⁰ a druti na yago oqo ka kavoro na yalo ni lauvako e kauveilatai.²¹ Eda sa vakaraitaka ni noda vakabauta ni dina ga na yago vata oqo sa mai mate no, sa vakaturi cake tale ki na bula mai na

ibulubulu, ka sega tale vakadua me kila na mate veitauvi, vuca, se mate.²² Ni da sa kania na madrai, eda sa kila kina, me vakataka na yagoi Karisito e vuravura, ena vagalalataki na yagoda mai na ivesu ni mate, tucake lagilagi mai na ibulubulu, ka vakalesui mai ki na yaloda tawamudu.²³

Ena dua na bilo wai lailai, eda sa vakaraitaka ni da nanuma na dra i Jisu a liviraki kei na rarawa vakayalo a vosota me baleti ira na kawata-mata kecega. Eda nanuma na vutugu a vakavuna me bunotaki vakalevu na dra ka lutu mai Kecisemani.²⁴ Eda nanuma kina na mavoa kei na kanakuita a vosota o Koya mai vei ira na vesuki Koya.²⁵ Eda nanuma kina na dra e dave mai ligana, yavana, kei na sarisarina mai Kalivari.²⁶ Ka da nanuma na Nona raica vakaikoya na Nona vakararawataki: “Ia ko na sega ni vosota rawa na kena bibi, na kena mosi kei na kena kaukauwa.”²⁷ Ni gunuva na wai, eda sa vakatakila tiko ni Nona dra kei na vakararawataki a sorovaka na noda ivalavala ca ka na bokoca na noda ivalavala ca o Koya ni da taura ka ciqoma na ivakavuvuli kei na cakacaka vakalotu ni Nona kosipeli.

Ia, ena madrai kei na wai, sa vakavotui kina vei keda na Veivuetai i Karisito mai na noda mate kei na ivalavala ca. Na kena veitaravi na madrai kei na wai e sega ni cala. Ni da kania na madrai, sa vakavotui vei keda na noda dui tucaketale sega ni tarovi rawa, ka sega walega ni vakalesui kina na yago kei na yalo. Ena kaukauwa ni Tucaketale, eda na vakalesui kece tale ki na itikotiko ni Kalou.²⁸ Na dina oqo e vakatakila vei keda na taro bibi ni noda bula. Na taro bibi eda sa kovuti kece kina e sega ni baleta ni da na bula ia eda na bula vata kei cei ni oti noda mate. Me vaka ga ni da lesu vakayadua vua na Kalou, e sega ni o keda kece eda na laki tiko vata kei Koya.

Ena bula oqo, ena yaco vei keda yadua meda tauvi duka ni ivalavala ca kei na caka cala.²⁹ Eda na vakanananu, vosa, ka cakacaka ena lailai sobu mai na kena e savasava.³⁰ Me vakalekalekataki ga, eda na sega ni

savasava. Kei na isau ni tawasavasava ena mata ni Kalou, sa vakamatata-taka vakavinaka kina o Jisu: “Raica sa sega na ka tawasavasava sa curu . . . e matana.”³¹ Na dina oqo a kau yani ki vale vei Alama Lailai, ena gauna a rairai mai kina e dua na agilosu vakalou, a vakararawataki tu, loma-oaca, ka vutugu ena vuku ni nona tawasavasava ka sa gadreva me sa “yali vakadua yani, na yagoqu kei na yaloqu, io [meu] kakua ni kau ki na mata ni . . . Kalou.”³²

Ni da gunuva na wai ni sakaramede, eda sa vakavulici ena sala meda rawa ni vakasavasavataki mai na ivalavala ca kei na caka cala ka yaco meda na tiko vata kei na Kalou. Ni mai dave tawacala na Nona dra, sa vakadonui kina o Jisu Karisito ena lewa baleta na ivalavala ca kei na caka cala yadua. Sa mai lomasoli kina me vakasavasavataki keda ni da vakabauti Koya me rawa ni da veivutuni; ciqoma na cakacaka tabu kei na veiyalayalati kece ni veivakabulai, vakatekivu ena papitaiso; ka ciqoma na Yalo Tabu. Ni da sa ciqoma na Yalo Tabu eda sa qai savasava ka dodonu. E vunau kina vakamatata o Jisu:

“Ia sa sega na ka tawasavasava sa curu rawa ki na matanitu [ni Kalou]; . . . sa sega e dua sa curu rawa ki na nona ivakavakacegu, ko ira ga sa sava na nodra isulu ena noqu dra. . . .

“Ia oqo na noqu ivakaro: Dou veivutuni, koi kemudou kecega na kai vuravura, dou lako mai vei au ka

papitaisotaki ena yacaqu, ia mo dou vakasavasavataki e na isolisoli ni Yalo Tabu, mo dou savasava kina e mataqu e na siga mai muri.”³³

Oqo na ivunau i Karisito.³⁴ Ni da sa ciqoma na vunau oqo ka bulataka me vakakina, eda sa savasava kina ena dra i Karisito ka vakasavasavataki.³⁵

Ena masu ni sakaramede, eda kaya ni da sa ciqoma na ivunau i Karisito kei na noda dina meda bulataka sara. Ena noda masu vua na Kalou na Tamada Tawamudu, eda vakaraitaka ni da na “daunanumi” Luvena taleitaki. iMatai, eda ivakadinadina ni sa “lomada” meda nanuma. Eda sa qai ivakadinadina meda “dau” nanuma tiko. Ni da cakava oqo, eda sa cakava tiko meda dina vakalou ka vakabauti Jisu Karisito kei na Nona Veivuetai mai na noda mate kei na ivalavala ca.

Eda vakaraitaka talega ni da na “muria na vunau.” Oqori na dina vakalou ni veivutuni. Kevaka beka a mamada tu ga na noda vakanananu, vosa, se ivalavala mai na kena e dodonu ena veisiga sa oti, eda na vakacokotaki keda me tautauvata noda bula vata kei Koya ena veisiga mai oqo.

Tarava, eda kaya kina ni “[da] sa taura [na] yaca ni Luvena.”³⁶ Oqori e dua na dina vakalou meda soli keda ki na Nona lewa ka cakava na Nona cakacaka, oka kina noda ciqoma na cakacaka tabu ni veivakabulai kei na veiyalayalati.³⁷

Ni da dina ki na ivakavuvuli ogo, sa yalataki tu ena masu ni sakaramede “me tiko ga kei [keda] na nona Yalo Tabu.”³⁸ Na ciqomi vou tiko ni Yalotabu sa veivakalougatataki cecere, baleta ni Yalotabu sai koya na dauveiqaravi ena vakasavasavataka ka vakadodonutaki keda mai na ivalavala ca kei na caka cala.³⁹

Taciqu kei na ganequ, na cakacaka bibi duadua ni veigauna ka tawamudu sai koya na Veisorovaki i Jisu Karisito. O Koya sa mai cakava na Veisorovaki sa solia mai na cakacaka tabu ni sakaramede me vukei keda sega walega ni nanuma tiko ia meda rawata na veivakalougatataki ni cakacaka cecere ogo ni loloma soliwale. Ni da vakaitavi tudei ka yaloda dina ena cakacaka tabu savasava ogo ena vukea meda maroroya ka bulataka tiko na vunau i Karisito ni oti na papitaiso ka kakavaki ni vakacavara na cakacaka ni veivakatabui. E dina sara, na cakacaka tabu ni sakaramede e vukea meda vosota ki na ivakataotioti ena yalodina ka ciqoma na taucoko ni Tamada ena sala vata ga a cakava o Jisu, loloma ena loloma.⁴⁰

Au sa vakadinadinataka na kaukauwa i Jisu Karisito sa vueti keda taucoko mai na mate kei na ivalavala ca kei na kaukauwa ni cakacaka tabu ni Nona matabete, oka kina na sakaramede, me vakarautaki keda meda “raica rawa na mata ni Kalou, ko Tamada, me qai bula tiko.”⁴¹ Meda sa

ciqoma na sakaramede ena macawa mai ogo, kei na macawa e tarava, ena gagadre titobu cake kei na kena inaki vakaidina, sa noqu masu ogo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Maciu 26:17–20; Marika 14:12–17; Luke 22:7–18.
2. Raica na Lako Yani 12; Tiko Mai na Lekutu 28:16–25; Bible Dictionary, “Feasts.”
3. Raica na Lako Yani 13:12–13; Mosaia 2:3–4; Mosese 5:5–8.
4. Raica na Maciu 26:26; Marika 14:22; Luke 22:19; 1 Korinica 11:24. E duatani, na nona qarava o Jisu na sakaramede vei ira na Nifai ni oti Nona Tucaketale, e dovia na madrai o Koya, ka qai masulaka (raica na 3 Nifai 18:3).
5. Maciu 26:26; Marika 14:22; 1 Korinica 11:24.
6. Luke 22:19; raica talega na 1 Koronica 11:24.
7. Luke 22:20; raica talega na Maciu 26:28; Marika 14:24; 1 Korinica 11:25.
8. Maciu 26:28.
9. Luke 22:19; raica talega na 3 Nifai 18:11.
10. Raica na 2 Nifai 11:4; 25:24–25; Jekope 4:5; Alama 34:14; 3 Nifai 9:17, 19–20; Mosese 5:5–8.
11. Raica na Joni 6:51–57; 1 Korinica 11:24–26; Vunau kei na Veiyalayalati 20:40.
12. Cakacaka 20:7.
13. Cakacaka 2:42.
14. Raica na 3 Nifai 9:19–20; 18:1–11; 20:3–9; 26:13.
15. 3 Nifai 18:6.
16. 3 Nifai 18:7.
17. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:75; 27:2; 59:9–12.
18. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Joseph Fielding Smith* (2013), 96. “Ena noqu rai na soqoni ni sakaramede sa ka tabu ka rokovi sara, mai na veisoqoni kece vaka-Lotu” (*Teachings: Joseph Fielding Smith*, 95).
19. Raica na Alama 7:11.
20. Raica na Luke 22:44; Mosaia 3:7; Vunau

kei na Veiyalayalati 19:18.

21. Raica na Same 22:16; Joni 19:33–34; 20:25–27; 3 Nifai 11:14; Vunau kei na Veiyalayalati 6:37; James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3rd. ed. (1916), 669.
22. Raica na Maciu 28:6; Luke 24:6, 39; Joni 20:20; Vunau kei na Veiyalayalati 76:22–24.
23. Raica na Joni 6:51–59; Alama 11:42–44; 40:23; 3 Nifai 27:13–15.
24. Raica na Luke 22:44; Mosaia 3:7; Vunau kei na Veiyalayalati 19:18.
25. Raica na Aisea 53:5; Maciu 26:67; 27:26, 29–30; Marika 14:65; 15:15, 19; Luke 22:63–65; Joni 19:1; Mosaia 15:5.
26. Raica na Maciu 27:35; Marika 15:15; Luke 23:33; Joni 19:16, 33–34.
27. Vunau kei na Veiyalayalati 19:15.
28. Raica na Alama 11:42–45; 3 Nifai 27:13–15.
29. Raica na Mosese 6:55.
30. Raica na Maciu 5:27–28; 12:36; Jemesa 3:1–13; Mosaia 4:29–30; Alama 12:14.
31. Mosese 6:57; raica talega na 1 Korinica 6:9; Efeso 5:5; 1 Nifai 10:21; 15:33–34; Alama 7:21; 11:37; 40:26; 3 Nifai 27:19; Vunau kei na Veiyalayalati 1:31–32.
32. Alama 6:15; raica talega na tikina e 14; Ai Vakatakila 6:15–17; Alama 12:14.
33. 3 Nifai 27:19–20.
34. Raica na 2 Nifai 31:2–21; 3 Nifai 11:31–41; 27:13–22; Vunau kei na Veiyalayalati 76:40–42, 50–54, 69–70.
35. Raica na 3 Nifai 27:19; raica talega na Ai Vakatakila 1:5–6; 7:14–15; Alama 5:21; 13:11–12; Ica 13:10–11; Mosese 6:59–60.
36. Vunau kei na Veiyalayalati 20:77; Moronai 4:3.
37. Raica na Dallin H. Oaks, *His Holy Name* (1998); Dallin H. Oaks, “Taking upon Us the Name of Jesus Christ,” *Ensign*, May 1985, 80–83.
38. Vunau kei na Veiyalayalati 20:77, 79; Moronai 4:3; 5:2.
39. Raica na Roma 15:16; 1 Korinica 6:11; 2 Nifai 31:17; Alama 5:54; 13:12; 3 Nifai 27:20; Moronai 6:4.
40. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 93:6–20.
41. Vunau kei na Veiyalayalati 84:22.